

Biblioteksplan

för Haninge kommun 2017 - 2021

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Beslutat datum	Gäller från datum
Styrdokument	Biblioteksplan för Haninge kommun 2017 - 2021	2017-03-06	2017-03-06
Beslutat av	Ansvarig avdelning och dokumentförvaltare	Diarienummer	
Kommunfullmäktige	Kultur- och fritidsförvaltningen, Utveckling och stöd	KOFN 2015/165, KS 2016/601	
Dokumentinformation		Senast reviderat	
Biblioteksplanen är ett strategiskt dokument för långsiktig utveckling för Haninge kommuns biblioteksverksamhet och avser perioden 2017-2021. Ersätter kommunens tidigare biblioteksplan från 2008 (dnr KOFN 26/2008).			

Innehåll

Inledning	3
Haninge kommun – vision och verksamhetsidé	4
Biblioteken i Haninge	4
Biblioteket – samhällets vardagsrum	5
Lärandet i centrum	5
Media	6
Det livslånga lärandet och bibliotekens läsfrämjande arbete	6
Skolbibliotek	7
Prioriterade målgrupper – bibliotek för alla	8
Barn och ungas läsning och språkutveckling	9
Hur når biblioteken ut?	9
Samverkan	10
Kunskap och information	10
Digital delaktighet	11
Nyckeltal och uppföljning	11
Utvecklingsområden för biblioteken i Haninge kommun	12
Förteckning över styrdokument och källor	13

Biblioteksplan för Haninge kommun 2017 – 2021

Inledning

Biblioteksplanen är ett strategiskt dokument för långsiktig utveckling av Haninge kommuns biblioteksverksamhet och avser perioden 2017-2021. Uppföljning görs regelbundet i delårs- och årsredovisningar och biblioteksplanen ska revideras senast 2021. Biblioteksplanen utgör grund för verksamhetsplaner där konkreta åtgärder formuleras.

Biblioteksplanen är formulerad med stöd av nationella och internationella styrdokument och riktlinjer för den kommunala biblioteksverksamheten:

- Bibliotekslagen (2013:801)
- Skollagen(2010:800)
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade(LSS)
- UNESCO:s och IFLA:s folk- och skolbiblioteksmanifest
- FN:s konvention om barnets rättigheter
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska alla kommuner ha en biblioteksplan för sin verksamhet och biblioteken ska i det allmänna biblioteksväsendet verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska också främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. Biblioteksplanen anknyter till interna styrdokument:

- Kulturpolitiska programmet
- Lätt och rätt för alla
- Riktlinjer för fjärrlån
- Medieurvalsprinciper
- Riktlinjer för bemötande

Haninge kommun – vision och värdegrund

Haninge ska vara en attraktiv och inkluderande kommun som drivs av viljan att alltid bli bättre. Här ska personer med olika bakgrund och ambitioner ges möjlighet att utvecklas och förverkliga sina drömmar. Barn och unga i Haninge ska ha framtidstro och förberedas för framgångsrika liv. Haninge kommuns värdegrund präglas av långsiktigt hållbar utveckling med fokus på människa och samhälle.

Vid årsskiftet 2015/2016 hade Haninges kommun 83 866 invånare. År 2024 väntas enligt befolkningsprognosen invånarantalet ha växt till drygt 90 000. Alla åldrar förväntas öka under perioden och främst antal tonåringar och personer i åldern 75-85 år. Ett aktivt arbete med stadsutveckling pågår i Haninge där tre stora utvecklingsprojekt är aktuella: Haningeterassen i Handen, den nya stadsdelen Vega och den nya företagsparken Albyberg. Antalet grundskolebarn väntas öka från 9 200 till 10 800 under de kommande tio åren. En ökad befolkning och byggande av nya bostadsområden leder till volymökning av alla verksamheter, ett ökat besöksunderlag för biblioteken och utökade behov av biblioteksrum.

Biblioteken i Haninge

Biblioteken i Haninge består 2017 av fyra bibliotek - i Brandbergen, Handen, Jordbro och Västerhaninge, en bokbuss och ett mindre bibliotek på Ornö.

Biblioteken i Haninge:

- är öppna, närvarande och inkluderande med fokus på mångfald och tillgänglighet
- följer invånaren genom livet
- är platser där mötet mellan människor och mötet med information, lärande, kunskap, litteratur och läslust står i centrum
- är en verksamhet som gör skillnad i invånarens vardag

Bokbussen är en resurs för hela kommunen men har sin ”hemmastation” på biblioteket i Handen. Bokbussen kompletterar övriga bibliotek och besöker platser utan fast bibliotek och verksamheten riktar sig i första hand till yngre barn samt till äldre och personer med funktionsnedsättning. Alla bibliotek har sin egen karaktär beroende på vilket område de befinner sig i, vilka målgrupper de ska rikta sig till och vilka besökare som kommer till biblioteket. De olika biblioteken kompletterar varandra och erbjuder invånaren en bredd i kompetens, ansvarsområden och media.

Biblioteket i Brandbergen är ett integrerat folk- och skolbibliotek och har därför dagligt öppethållande för Brandbergsskolan.

Biblioteken – samhällets vardagsrum

Biblioteket är ett offentligt rum som är öppet på lika villkor för alla, oavsett den enskildes ekonomi, etnicitet, ålder, religiösa eller politiska övertygelser. I dagens samhälle har biblioteken en särskild funktion som kulturell mötesplats och demokratisk arena. Biblioteket förmedlar litteratur, främjar läsning och är ett stöd för olika former av bildning och utbildning genom att vara en arena för människors fria kunskapssökande. Biblioteket svarar för informationsförmedling till individer och grupper i olika delar av samhället och är en kulturinstitution som arbetar med till exempel utställningar och programverksamhet. Med rötter i folkbildningen är folkbiblioteket en viktig aktör för skolans arbete och informationsförsörjningen till olika delar av samhället. Litteraturförmedling och läsfrämjande står i fokus på biblioteken genom den kunskap som personalen innehar och förmedlar och genom att tillhandahålla medier. Biblioteken fungerar ofta även som informationscentral och medborgarkontor och är stöd för olika former av utbildning.

Bibliotekens betydelse för integration och delaktighet och för nyanlända att etablera sig i samhället är central. Biblioteket tillhandahåller media på olika språk och är en viktig mötesplats t.ex. på språkcaféer som finns på flera bibliotek i Haninge.

Biblioteksverksamheten i Haninge är en helhet där de samlade resurserna kan tillgodose invånarens biblioteksbehov och ska vara till för alla samtidigt som varje individs behov ska kunna tillgodoses så långt som möjligt. Bibliotekens verksamhet ska vara i balans mellan efterfrågan och de riktlinjer som finns.

Lärandet i centrum

Biblioteken i Haninge är en central plats där det livslånga lärandet står i centrum – här finns plats för studier och möjlighet att inhämta information genom olika media, tidningar och tidskrifter. På biblioteken finns tillgång till dator, skrivare, kopiator och scanner. Bibliotekens digitala tjänster finns tillgängliga dygnet runt, där kan invånarna t ex söka och beställa böcker, låna e-böcker och boka dator.

Förutom olika media erbjuds också annan verksamhet och många andra tjänster, både inom och utanför ordinarie öppettider för allmänheten, såsom:

- Läs- och språkhjälp i samarbete med externa aktörer och föreningslivet.
- Sago- och sångstunder
- Teaterföreställningar
- Bio för de minsta
- Lov- och helgaktiviteter för barn och unga
- Litterära evenemang
- Klassbesök

- Läsecirklar
- Bokprat
- Advokatsamfundets jourverksamhet
- Särskild verksamhet riktad till äldre och till personer med funktionsnedsättning

En samtida, föränderlig omvärld gör att synen på bibliotekets verksamhet vidgas och förändras och därigenom uppstår behov av metodutveckling för att mäta besökare/deltagares upplevelser på nya sätt. Den litteraturförmedlande verksamheten är kvalitativ och kan inte enbart mätas i antal utlån eller besök. Nyckeltal är ett sätt att dels jämföra verksamheter med andra kommuner och dels att följa utveckling över tid där konkreta mål sätts upp för verksamheten.

Bokbussen kompletterar biblioteken och prioriterar platser utan fast bibliotek. Bokbussen besöker ett trettio-tal förskolor och familjedaghem, ett antal dagliga verksamheter, gruppboenden och äldreboenden och träffpunkter för äldre. Utöver detta finns även allmänna hållplatser även om bokbussens fokus är förskolor i kommunens ytterområden, vuxna personer med funktionsnedsättning inom Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, (LSS)-verksamheten och äldre.

Media

Enligt bibliotekslagen ska folkbibliotekens utbud av medier och tjänster präglas av allsidighet och kvalitet. Biblioteken ska ha ett aktuellt, brett och kvalitativt utbud av böcker. Vid inköp tas hänsyn till Haninge biblioteks principer för medieutval. Förutom media på svenska erbjuds tillgång till ett aktuellt och relevant utbud av litteratur på minoritetsspråken och på de språk som finns representerade i kommunen. För att tillgodose besökarens önskemål finns möjlighet till samverkan med andra svenska bibliotek t ex genom fjärrlån av media. E-böcker är en viktig del av bibliotekens mediautbud och är ett komplement till tryckt media som möjliggör att fler kan läsa på sina villkor oavsett förutsättningar. Medieområdet utvecklas snabbt och den digitala utvecklingen påverkar bibliotekets verksamhet och ställer krav på bibliotekens förmåga att utveckla nya tjänster och tillgängliggöra innehåll.

Det livslånga lärandet och bibliotekens läsfrämjande arbete

Det livslånga lärandet är ett mål i Haninge kommuns kulturpolitiska program, som även omfattar biblioteken. Bibliotekens läsfrämjande uppdrag är centralt i verksamheten. Ett väl utvecklat språk och breda referensramar är förutsättningar för att människor ska kunna delta i demokratiska processer och det offentliga samtalet.

Läsning stärker språkförståelse och fantasi, utgör grund för mycket av annan inlärning och för det livslånga lärandet. För att uppmuntra till läsning är det betydelsefullt att barn och unga tidigt får möta litteratur. Alla nyfödda och alla fyraåringar i Haninge får en gåvobok av biblioteket i samverkan med BVC. En omfattande verksamhet för målgruppen barn och unga bedrivs t ex med sagostunder, teaterföreställningar och bokprat. Alla elever i förskoleklass eller årskurs 1 erbjuds en introduktion på biblioteket. I vissa årskurser erbjuds också bokpresentationer för att ytterligare stimulera läslusten.

Samverkan med föreningar, fritidsgårdar och skola är särskilt viktigt i arbetet med att nå ungdomar och unga vuxna. Delaktighet och angelägenhet är viktiga ledord i läsförmedlande arbete. Biblioteken ska ha särskilt fokus på unga vuxna med funktionsnedsättning som kan behöva stöd och hjälp för att ta steget från skolan vidare till ett läsande vuxenliv. Ytterligare stöd för läsning kan också behövas vidare i livet för denna målgrupp.

Biblioteken i Haninge erbjuder målgruppen äldre anpassade medier, tekniska hjälpmedel och tillgång till ny teknik för att öka den digitala tillgängligheten. ”Boken kommer”-service ges till personer som av ålders- eller hälsoskäl inte själva har möjlighet att besöka biblioteken i kommunen. På biblioteket i Handen finns det en särskild talboksinformation som ger service till medborgare i hela kommunen. För äldreboenden och träffpunkter finns möjlighet att få depositioner av böcker, andra medier, lån av minneslådor med olika teman och besök av bokbussen. I samarbete med äldreomsorgen och andra aktörer anordnas aktiviteter riktade till äldre personer.

Skolbibliotek

Grund- och förskole samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för att samtliga elever ska ha tillgång till skolbibliotek i enlighet med skollagen (2010:800). Folkbiblioteken ska vara ett komplement till skolbiblioteken. Samverkan och organiserat samarbete mellan folkbibliotek och skola syftar till att stödja den enskilda elevens kunskapsprocess och läsutveckling där folkbiblioteken är en kompletterande resurs till skolan.

Gränsdragningen mellan skol- och folkbibliotek är särskilt tydlig i vissa fall, såsom vid nedladdning av talböcker till elever eller skolklassers behov av klassuppsättningar eller större mängd böcker.

I Haninge erbjuder folkbiblioteken alla elever i förskoleklass eller årskurs 1 en introduktion på biblioteket och alla elever erbjuds bibliotekskort. I vissa årskurser (för närvarande årskurs 3 och 6) erbjuds också bokpresentationer för att ytterligare stimulera läslusten. Övriga årskurser har möjlighet att regelbundet komma på besök för att låna och lämna böcker.

Prioriterade målgrupper – bibliotek för alla

Bibliotekslagen betonar att folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och lyfter fram prioriterade målgrupper; personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och de invånare som brukar de nationella minoritetsspråken; finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch.

Mångspråk och nationella minoritetsspråk

Biblioteken ska erbjuda litteratur och media på de nationella minoritetsspråken och andra efterfrågade språk samt i verksamheten ta hänsyn till de invånare som har ett annat modersmål än svenska. I Haninge biblioteks medieurvalsprinciper står:

Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt flerspråkigheten i kommunen. Biblioteket ska tillhandahålla litteratur på andra språk än svenska, på lättläst svenska och vid behov erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken. Haninge är förvaltningsområde för det finska språket, vilket ska avspeglas i medieurvalet.

Mångspråk och kulturell mångfald är en stor tillgång och utmaning och ska återspeglas på folkbiblioteken. För att nå de prioriterade grupperna ska folkbiblioteken samverka med andra kommunala verksamheter, organisationer, föreningslivet, folkbildning och andra aktörer.

Biblioteken utgör en viktig del av möjligheten till integration, då många nyanlända vänder sig till biblioteket för att få hjälp och samhällsinformation.

Tillgänglighet för alla besökare

I Haninge arbetar alla kommunala verksamheter utifrån styrdokumentet ”Lätt och rätt för alla”, som fastställer hur kommunen ska arbeta utifrån FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Utöver detta ska varje bibliotek ha en tillgänglighetsplan.

Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade efter användarnas behov och förutsättningar. Alla bibliotek i Haninge strävar efter att göra lokaler och information tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Samtliga bibliotek erbjuder medier och tekniska hjälpmedel anpassade för målgruppen. Ny teknik används för att öka den digitala tillgängligheten i biblioteksverksamheten.

Dagliga verksamheter och gruppboenden erbjuder besök av bokbussen och kan också beställa temalådor. Den uppsökande biblioteksverksamheten är beroende av god samverkan med Socialförvaltningen för att kunna nå målgruppen och därmed gemensamt uppfylla Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Biblioteken anordnar och deltar också i olika aktiviteter anpassade för målgruppen och samverkar med andra förvaltningar, folkbildning och föreningsliv i arbetet med att nå personer med funktionsnedsättning.

Barn- och ungas läsning och språkutveckling

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga för att främja språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. Biblioteken i Haninge arbetar kontinuerligt med samsyn kring litteratur och aktiviteter för barn och ungdomar i egna, gemensamma och regionala nätverk. Samverkan mellan bibliotek, skola, andra verksamheter i kommunen och föreningsliv möjliggör att biblioteken når fler barn och ungdomar i hela Haninge.

På biblioteken ska barn och unga:

- mötas av respekt
- mötas av personal som tar hänsyn till att det finns många olika familjekonstellationer, språk, kulturer, religion
- mötas av ett rikt, varierat och aktuellt utbud av olika medier
- erbjudas att använda bibliotekets resurser
- mötas av ett bibliotek som är en del av samhällets nätverk när det gäller språkutveckling, kulturarv, kulturupplevelser och eget skapande
- mötas av ett bibliotek som lägger grunden till det livslånga lärandet tillsammans med skola, förskola, föräldrar och andra aktörer
- stimuleras till nyfikenhet och läslust, muntligt berättande och eget skrivande

I övrigt ska biblioteken vara en fristad och mötesplats för barn och unga och bidra till att stärka deras utveckling till aktiva, demokratiska samhällsmedborgare. Biblioteken ska aktivt söka upp barn och ungdomar i olika miljöer och arbeta för att användandet av biblioteket inte ska begränsas av ekonomiska hinder.

Hur når biblioteken ut?

Biblioteken i Haninge har ett mångfacetterat utbud och en ambition att ge besökare god service. Angelägenheten med verksamheten för invånarna är viktig att kontinuerligt utveckla och kommunicera. Genom attraktiva och tillgängliga biblioteksmiljöer ska fler invånare uppleva dessa som inspirerande platser att söka sig till. Folkbiblioteken ska vara en viktig del av kulturlivet och en mötesplats för olika målgrupper med fokus på allmänhetens behov.

Bibliotekens verksamhet ska fortsätta att utvecklas både gällande arbetssätt och genom att hitta nya vägar till att erbjuda litteratur och annan service för Haninges invånare. I en demokrati är det angeläget att nå människor ur alla tvärsnitt i civilsamhället. Utvärdering och metoder för marknadsföring och kommunikation ska återkommande analyseras och utvecklas. Biblioteken ska ges möjlighet att arbeta aktivt med uppföljning och utvärdering för bästa nyttjande av resurser och utvecklingsmöjligheter.

Samverkan

Biblioteken i kommunen ska komplettera varandras insatser för att gemensamt kunna erbjuda alla invånare olika bibliotekstjänster av hög kvalitet genom hela livet. En väl fungerande samverkan mellan olika typer av bibliotek förutsätter en samsyn om bibliotekens olika roller och uppdrag.

Samverkan är centralt i bibliotekens arbete, både internt mellan biblioteken i kommunen men också med andra bibliotek i regionen och landet. Detta rör oftast det dagliga arbetet såsom rutiner, koordination av vissa tjänster, erfarenhetsutbyte, kompetens- och biblioteksutveckling. Utöver denna samverkan finns också ett väl utbyggt samarbete med andra aktörer, inom kultur- och fritidsförvaltningen, inom övriga förvaltningar och med utomstående och kommersiella aktörer. Dessa är bland andra:

- Skolor
- Förskolor
- Fritidsgårdar
- Kulturverksamheten
- Barnavårdscentraler
- Vuxenutbildningar
- Föreningar (t ex Röda Korset)
- Studieförbund/Folkbildning
- Näringsliv
- Seniorverksamhet

Kunskap och information

Biblioteken i Haninge ska ha en gemensam plattform som möjliggör den allra bästa och mest likvärdiga servicen, oavsett vilket bibliotek invånaren besöker. En del av den plattformen är de riktlinjer för bemötande som finns för biblioteken i Haninge. Det är viktigt för att säkra mångfacetterade bibliotekstjänster av hög kvalitet att bibliotekens medarbetare träffas över Haninge kommuns områdesgränser för kunskapsutbyte och utveckling.

Det som ingår i bibliotekspersonalens roll är bland annat att göra urval, organisera och systematisera information, identifiera och avgränsa frågeställningar och värdera källor. Med läsandet i centrum vägleder och stimulerar personalen besökaren genom god litteraturkännedom och litteraturförmedling där läslusten är i centrum.

Biblioteken ska vara angelägna för alla och samtidigt för var och en vilket ställer krav på att biblioteken alltid ska vara en del av samtiden. Den snabba utvecklingen av informationssamhället och medielandskapet ger bibliotekens yrkesroller ett delvis förnyat innehåll och ställer nya krav på vidareutveckling av medarbetarnas kompetens och även krav på helt nya kompetenser. Samtidigt är det viktigt att verksamheter som under lång tid har varit hörnstenar i bibliotekspolitiken som

till exempel den sociala biblioteksverksamheten, den uppsökande och den läsfrämjande verksamheten inte trängs undan.

Digital delaktighet

Folkbiblioteken ska enligt Bibliotekslagen verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Digital delaktighet och god läsförmåga är grundläggande för ett demokratiskt samhälle. En viktig uppgift för Haninges bibliotek är att bidra till att utveckla invånarnas språkliga och digitala kompetens och att arbeta med medie- och informationskunnighet (MIK). Informationssamhället och medialandskapet förändras snabbt och alltmer information, litteratur och andra kulturyttringar skapas, lagras och förmedlas i allt högre omfattning digitalt. En stor del av samhälls- och kulturdebatten förs via sociala medier och utbud av e-böcker, e-tidskrifter och annat e-material ökar. Vårt samhälle står idag inför ett antal utmaningar med koppling till demokrati och delaktighet. För många är internet den viktigaste informationskällan medan andra ännu står vid sidan av. Behovet av kritiskt granskande och aktiv källkritik har aldrig varit så stort som nu. Biblioteken behöver få möjlighet att utveckla och anpassa sin verksamhet för att kunna möta användarnas behov och förväntningar och bidra till att öka den digitala delaktigheten. I takt med att nya tjänster erbjuds på biblioteken ställs nya krav på en kontinuerlig kompetensutveckling för bibliotekspersonal kring teknik samt en välfungerande och modern IT-miljö.

Nyckeltal och uppföljning

I denna biblioteksplan har fyra nyckeltal identifierats som särskilt intressanta att följa utvecklingen för. Dessa har även fått målvärden vilket gör att de kan fungera som indikatorer som används för att följa upp arbetet med biblioteksplanen. Nyckeltal kan även användas för att jämföra verksamheter i olika kommuner med varandra eller för att följa den egna utvecklingen över tid. Redovisning av nyckeltal ska kompletteras med information om faktorer som påverkat utvecklingen av talen. Verktyg för uppföljning som på olika sätt kan komma att komplettera användandet av nyckeltal kan vara t ex brukarundersökningar, fokusgrupper, invånarenkäter.

Nyckeltal med målvärde:

- Antal barnutlån per barn - ska öka från 9,1 till 10
- Andel nyförvärv per invånare – ska öka från 0,12 till 0,2 (om budget tillåter)
- Total utlåning (ej e-böcker) per invånare – ska öka från 4,0 till 6,0
- Antal aktiva låntagare per invånare – ska öka från 22% till 30 %

Utvecklingsområden för biblioteken i Haninge

- *Nya sätt att nå ut till fler*
Bibliotekets utbud och tjänster ska vara väl kända bland invånare och inom kommunens verksamheter. Biblioteken ska vara tillgängliga och attraktiva miljöer som upplevs som inspirerande platser för människor att söka sig till.
- *Uppföljning och utvärdering*
Att aktivt arbeta med uppföljning och utvärdering för bättre nyttjande av resurser, t ex med arbete med nyckeltal, analys av statistik och brukarundersökningar.
Att arbeta för samverkan mellan biblioteken och andra aktörer.
- *Prioriterade grupper*
Skapa förutsättningar för arbete för och med prioriterade grupper, både avseende medieutbud och i andra sammanhang.
- *Interkulturella möten*
Vidareutveckla och stärka arbetet med interkulturella möten och mångspråkighet.
- *Öka IT-kompetens*
Utveckla och bredda medarbetarnas digitala kompetens inom de områden där biblioteken tillhandahåller tjänster.

Förteckning över styrdokument

Nationella styrdokument

- **Bibliotekslagen 2013:801**
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs_sfs-2013-801/
- **Skollagen 2010:800, 2 kap. 36§**
https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/
- **Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), 9e§**
https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-1993387-om-stod-och-ser_sfs-1993-387/
- **FN:s konvention om barnets rättigheter**
<https://unicef.se/barnkonventionen/>
- **FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning**
<http://www.mfd.se/funktionshinderspolitik/fn-konventionen/>

Internationella dokument

- Bibliotekens internationella manifest
<http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2014/03/BIBLIOTEKENS-INTERNATIONELLA-MANIFEST-WEBB.pdf>

Interna styrdokument

- Kulturpolitiska programmet
- Lätt och rätt för alla
- Riktlinjer för fjärlån
- Medieurvalsprinciper
- Riktlinjer för bemötande

Förteckning övriga källor

Sara Ahlryd, Lotta Vigur, Joacim Hansson, *Biblioteken och de nationella minoriteterna*, Avdelningen för biblioteks- och informationsvetenskap, Linnéuniversitetet och Svensk biblioteksforening, 2010

Bibliotekerne er en god forretning, artikel ur Politiken, 20150119

<http://politiken.dk/kultur/boger/ECE2516652/bibliotekerne-er-en-god-forretning/>

Biblioteksplan 2.0, Kungliga biblioteket 2013

Biblioteksplaner – från bibliotekslag till biblioteksplan, Svensk biblioteksforening 2005

Fakta om bibliotek 2011, Svenska biblioteksforening

Olle Findabl och Pamela Davidsson, Svenskarna och internet, Internetstiftelsen i Sverige, 2015

Nyckeltal 1.0, Kungliga biblioteket 2013

Olika syn på saken, Svensk Biblioteksforening rapport 2011:2

Svenskarna och internet 2016, IIS (Internetstiftelsen i Sverige) undersökning av svenskarnas internetvanor

Ett urval svenska biblioteksplaner

Skolverket